

3. Η Σπάρτη (σελ. 48-49)

Η δημιουργία και η εξάπλωση του κράτους της Σπάρτης

- Το κράτος της Σπάρτης δημιουργήθηκε από τους _____ που κατέλαβαν την περιοχή της _____ γύρω στον 11^ο αιώνα π.Χ.
- Οι Δωριείς υποδούλωσαν τους παλιούς _____ της περιοχής.
- Το κράτος της Σπάρτης αρχικά είχε μικρή έκταση, αλλά αργότερα επεκτάθηκε και προς την περιοχή της _____ (8^{ος} - 7^{ος} αιώνας π.Χ.).

Οι κοινωνικές τάξεις της Σπάρτης

- Οι _____ (όμοιοι): ήταν Δωριείς, κατείχαν την γη της Σπάρτης και είχαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα. Ασχολούνταν με τα πολιτικά και την _____ τέχνη.
- Οι _____ : κατοικούσαν σε οικισμούς γύρω από την Σπάρτη, ασχολούνταν με την _____ και το _____ και δεν είχαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα.
- Οι _____ : οι παλιοί κάτοικοι της Λακωνίας που είχαν υποδουλωθεί από τους Δωριείς, _____ τη γη και απέδιδαν μέρος της παραγωγής στους Σπαρτιάτες.
- Οι Σπαρτιάτες πάντα φοβόντουσαν μια _____ των ειλώντων. Γι' αυτό βρίσκονταν πάντα σε πολεμική ετοιμότητα.

Οι πολιτειακοί θεσμοί της Σπάρτης

- Οι δύο _____ : θρησκευτικοί και _____ αρχηγοί.
- Οι πέντε _____ : υπεύθυνοι για την _____ και τις εξωτερικές _____ του κράτους.
- Η _____ : συμβούλιο 28 ατόμων άνω των _____ ετών. Προετοιμάζει τα θέματα που εγκρίνει η Απέλλα.
- Η Απέλλα: λαϊκή _____ στην οποία μετέχουν όλοι οι Σπαρτιάτες άνω των _____ ετών και εγκρίνουν ή απορρίπτουν δια βοής τις προτάσεις της _____.

Η αγωγή των νέων και η καθημερινή ζωή στην Σπάρτη

- Ο _____ χαρακτήρας της Σπάρτης είχε επηρεάσει και την _____ των νέων.
- Τα _____ από 7 έως 30 ετών έφευγαν από τις οικογένειές τους και ζούσαν ομαδικά σε _____, όπου γυμνάζονταν και μάθαιναν να αντέχουν στις δυσκολίες και στις στερήσεις του πολέμου. Επίσης μάθαιναν ανάγνωση, _____, μουσική και _____.
- Τα _____ εκπαιδεύονταν εξίσου καλά στο σώμα και στην ψυχή, ώστε να γίνουν άξιες _____ και να γεννήσουν άξιους _____.
- Γενικά η ζωή στην Σπάρτη ήταν λιτή, χωρίς πολυτέλειες και όλη η πόλη έμοιαζε με ένα μεγάλο _____. Οι πολίτες δεν είχαν πολλά ατομικά δικαιώματα και πάνω απ' όλα βρισκόταν ο σεβασμός στους _____ και στις παραδόσεις του κράτους.

4. Αθήνα: από τη βασιλεία στην αριστοκρατία (σελ. 50-51)

Η δημιουργία της πόλης της Αθήνας

- Το _____ της Αττικής ήταν φτωχό. Υπήρχαν μικροί _____ γύρω από τα λιγοστά χωράφια. Γι' αυτό οι κάτοικοι ασχολούνταν κυρίως με το _____ και τη _____.
- Αργότερα οι οικισμοί συνενώθηκαν σε μια _____, την Αθήνα. Αυτό το γεγονός, που ονομάστηκε _____, αποδόθηκε στον _____ και εορταζόταν κάθε χρόνο στα _____.

Το πολίτευμα της Αθήνας

- Το πρώτο πολίτευμα της Αθήνας ήταν η _____. Τελευταίος _____ ήταν ο _____.
- Στη συνέχεια διαμορφώθηκε ένα _____ πολίτευμα που το αποτελούσαν:
 - ➔ ο άρχοντας _____ (είχε θρησκευτικές εξουσίες)
 - ➔ ο _____ άρχοντας (υπεύθυνος για τη _____ της Εκκλησίας του Δήμου)
 - ➔ ο άρχοντας _____ (είχε στρατιωτικές εξουσίες)
 - ➔ οι έξι _____ (είχαν δικαστικές και νομοθετικές εξουσίες)
 - ➔ ο _____ Πάγος (ήταν το ανώτατο _____)
 - ➔ η Εκκλησία του Δήμου (ήταν η _____ των Αθηναίων πολιτών άνω των 30 ετών)

Οι κοινωνικές συγκρούσεις της Αθήνας

- Οι _____ και οι βιοτέχνες άρχισαν να αμφισβητούν την εξουσία των _____. Από την άλλη μεριά, οι _____ ήταν χρεωμένοι στους _____ και γίνονταν _____.
- Ο _____ το 632 π.Χ. προσπάθησε να εκμεταλλευτεί τη δυσανεξία των φτωχών και να γίνει _____. Τελικά απέτυχε.
- Ο ίδιος δραπέτευσε στα _____, αλλά οι οπαδοί του θανατώθηκαν, παρότι είχαν καταφύγει στους _____ των θεών. Αυτή η ανόσια πράξη έμεινε γνωστή ως «Κυλώνειον _____».
- Η ένταση στην Αθήνα συνεχίστηκε. Οι φτωχότεροι Αθηναίοι ζητούσαν α) _____ των χρεών τους και β) καταγραφή των _____ (μέχρι τότε ήταν _____ και δεν μπορούσε να αποδοθεί σωστά η δικαιοσύνη).
- Τελικά το 624 π.Χ. ανατέθηκε στον _____ να καταγράψει τους νόμους. Οι νόμοι του ήταν πολύ αυστηροί και εξυπηρετούσαν τα συμφέροντα των _____.

5. Αθήνα: πορεία προς τη δημοκρατία (σελ. 52-53)

Τα μέτρα του Σόλωνα

- Παρά την καταγραφή των νόμων, οι _____ ήταν ακόμα δυσανεξτημένοι για τα υπέρογκα _____ τους.
- Το 594 π.Χ. ανέθεσαν οι Αθηναίοι στο Σόλωνα, ποιητή και έναν από τους επτά _____, να βρει λύσεις στο πρόβλημα.
- Τα μέτρα που εφάρμοσε ο Σόλων ήταν:
 - ➔ _____ των χρεών (σεισάχθεια = αποτίναξη του _____)
 - ➔ _____ των υπόχρεων δούλων
 - ➔ απαγόρευση του _____ με εγγύηση την προσωπική _____
 - ➔ διαίρεση των πολιτών σε 4 _____ με βάση το _____ και όχι την καταγωγή
 - ➔ διεύρυνση του πολιτικού ρόλου της _____ του Δήμου
 - ➔ Δημιουργία της _____ των Τετρακοσίων
 - ➔ Δημιουργία του λαϊκού δικαστηρίου της _____
 - ➔ Υποχρεωτική _____ στα κοινωνικά και πολιτικά θέματα

Η τυραννίδα του Πεισίστρατου

- Τα μέτρα του Σόλωνα ανακούφισαν τους _____ αλλά η _____ παρέμενε στα χέρια των λίγων.
- Την κατάσταση εκμεταλλεύτηκε ένας πλούσιος Αθηναίος, ο _____, που πήρε με τη βία την εξουσία και επέβαλε _____ πολίτευμα.
- Ο _____ στέρησε πολλές _____ από τους Αθηναίους, αλλά έκανε και σημαντικά δημόσια _____. Μετά τον θάνατό του, κυβέρνησε ακόμα πιο σκληρά ο γιος του, _____.

Οι καινοτομίες του Κλεισθένη

- Όταν ανατράπηκε η τυραννία (510 π.Χ.), κυριάρχησαν οι _____ με αρχηγό τον Κλεισθένη.
- Ο Κλεισθένης πήρε ορισμένα μέτρα που έθεσαν τις βάσεις της _____ στην Αθήνα:
- Χώρισε του _____ της Αττικής σε δέκα _____, των οποίων τα μέλη προέρχονταν από διαφορετικές _____ (έτσι η συγγένεια και η καταγωγή έπαψαν να έχουν κυρίαρχη σημασία).
- Αύξησε τα μέλη της Βουλής από 400 σε ____ (Βουλή των _____), 50 από κάθε _____.
- Αύξησε τον αριθμό των _____ από 1 σε ____ (ως τότε υπήρχε μόνο ο άρχων _____).
- Έκανε την Εκκλησία του Δήμου κυρίαρχο σώμα του _____ (έπαιρνε πια τις πιο σοβαρές αποφάσεις).
- Τα αποτελέσματα των καινοτομιών του Κλεισθένη:
 - ➔ έκανε προσιτά τα _____ σε όλους τους πολίτες (ισοτιμία-ισονομία).
 - ➔ εξασφάλισε την ενότητα και την ομόνοια των πολιτών (κοινωνική ειρήνη).
 - ➔ αφύπνισε το _____ του πολίτη για τα κοινά.
 - ➔ έθεσε τα θεμέλια ενός πολιτεύματος που είχε αργότερα _____ σημασία, της _____.